

บ้านใต้สะพานในเขตกรุงเทพมหานคร

นายทรงเดช ดารามาศ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเคหพัฒนศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชาเคหการ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537

ISBN 974-584-560-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 15858935

UNDER-BRIDGE SETTLEMENT IN THE BANGKOK METROPOLITAN AREA

Mr. Songdet Daramas

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement
for the Degree of Master of Housing Development

Department of Housing

Graduate School

Chulalongkorn University

1994

ISBN 974-584-560-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์
โดย
ภาควิชา
อาจารย์ที่ปรึกษา

บ้านใต้สะพานใน เขตกรุงเทพมหานคร
นายทรงเดช ดารามาศ
สถาปัตยกรรมศาสตร์ (เคทหาร)
รองศาสตราจารย์ประภาภัทร นิยม

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์มานพ พงศทัต)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ประภาภัทร นิยม)

..... กรรมการ
(อาจารย์อรจิตต์ บำรุงสกุลสวัสดิ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.พนิชา สังข์เพชร)

ศูนย์วิทยุทัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทรงเดช คารามาศ : บ้านได้สะพานในเขตกรุงเทพมหานคร (UNDER BRIDGE SETTLEMENT IN THE BANGKOK METROPOLITAN AREA)
อ.ที่ปรึกษา : รศ.ประภาภัทร นิยม. 214 หน้า. ISBN 974-584-560-4

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับ บ้านได้สะพานในเขต กรุงเทพมหานครให้ปรากฏอย่างถูกต้องและเป็นระบบ ในเรื่องของที่ตั้งและจำนวนบ้านได้สะพาน ลักษณะและขนาดของผู้อยู่อาศัย ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ลักษณะการอพยพโยกย้าย ความคิดเห็นต่อการไล่รื้อ และแนวนโยบายของรัฐต่อปัญหาบ้านได้สะพาน เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว มีการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัยในบ้านได้สะพานผู้เป็นหัวหน้าครัวเรือนทั้งหมด โดยใช้แบบสัมภาษณ์ จากผลการวิจัยพบว่า

1. บ้านได้สะพานในเขตกรุงเทพมหานครมีจำนวนทั้งสิ้น 65 สะพาน ตั้งอยู่ในเขตต่าง ๆ จำนวน 21 เขต 1 สาขา มีประชากรจำนวนทั้งสิ้น 2,165 คน จำนวนครอบครัว 620 ครอบครัว จำนวนบ้าน 581 หลังคาเรือน ผู้อยู่อาศัยชายและหญิงมีจำนวนใกล้เคียงกัน ทั้งหมดมีสัญชาติไทย ส่วนใหญ่มีเชื้อชาติไทยนับถือศาสนาพุทธ สมรสแล้ว จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีสุติบัตรและบัตรประชาชน อายุ 20-59 ปี ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ค่าขายเล็กน้อย รับซื้อของเก่า มีรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวไม่เกินเดือนละ 3,000 บาท สถานที่ทำงานอยู่ในเขตชั้นในและเขตชั้นกลาง อยู่ห่างจากที่พักในรัศมีไม่เกิน 5 กิโลเมตร มีหนี้สิน ไม่มีเงินออม ใช้น้ำประปาและไฟฟ้าโดยขอห้วงจากเพื่อนบ้าน การถ่ายอุจจาระปัสสาวะและทิ้งขยะถูกสุขลักษณะ ใช้บริการการรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลของรัฐ มีสิ่งอำนวยความสะดวกทั่วไป เช่น วิทยุ โทรทัศน์ พัดลม

2. ลักษณะทางสังคมจะเป็นแบบต่างคนต่างอยู่ มีการรวมตัวกันเมื่อมีงานเทศกาลสำคัญเท่านั้น ได้รับความช่วยเหลือจากสังคมภายนอกน้อยมาก ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในภาคกลาง ส่วนใหญ่เป็นคนกรุงเทพฯ เคยโยกย้ายที่อยู่อาศัยมาแล้วอย่างน้อย 1 ครั้ง มาจากชุมชนแออัดในกรุงเทพฯ ย้ายเข้ามาอยู่ที่บ้านได้สะพานเพราะญาติชวนมาอยู่ อยู่อาศัยมาแล้วประมาณ 5-10 ปี และนานที่สุด 40 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่ยังไม่เคยถูกไล่รื้อนับตั้งแต่มาอยู่ที่บ้านได้สะพาน ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่คิดว่ามีสิทธิอาศัยอยู่ได้สะพานและจะอยู่ต่อไป ส่วนใหญ่จะขอมาย้ายออกไปถ้ามีเงินใจที่ดีจากหน่วยงานที่รื้อย้าย คิดว่าจะมีปัญหาเรื่องอาชีพหากต้องย้ายไปอยู่ที่เขตหนองจอก ส่วนใหญ่ต้องการให้รัฐจัดหาที่ดินให้เช่าระยะยาว

ภาควิชา ..เคทการ.....
สาขาวิชา ..-.....
ปีการศึกษา ..2536.....

ลายมือชื่อนิสิต ..นางกมล ดมมาศ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

C335219 : MAJOR HOUSING
KEY WORD: PRIMARY DATA/POPULATION/SOCIO-ECONOMIC/POLICY/PROBLEM-SOLVING

SONGDET DARAMAS : UNDER-BRIDGE SETTLEMENT IN THE
BANGKOK METROPOLITAN AERA. THESIS ADVISOR : VICE PROF.
PRAPAPAT NIYOM. 214 pp. ISBN 974-584-560-4

The purpose of this study was to study primary data of Under-bridge Settlement in the Bangkok Metropolitan Area. This includes the number and location of all under-bridge house, the characteristic and community size, the socio-econom, the imigration of population and the policy of the government with this problem. This study is use interviewing the leader of the family.

The results were as follow :

1. The number of Under-bridge Settlement in the Bangkok Metropolitan Area is 65 bridge in 21 district and 1 branch. There are 2,165 people, 620 families and 581 house. Most of them are Thai. Buddhism, married, 20-59 ages, primary education, have identification card, male population equal to female population. Most of them to be employed, everage income 3.000 baht per month, work in living area and not have saving momey. They use electricity and water supply form the neighbour, have toilet and dust-bin in the communities and go to public health service. They have good facilites such as radio, T.V., fan ect.

2. The characteristic of the communities is separate but they are join together in the celebration. Most of the population is imigrated at least 1 time form slum in Bangkok by persuading of their cousin. They live here for 5-10 years and the longest is 40 year. Most of them had not been expel since they live here. They think that they can live in under-bridge house by their right but they will imigrate if they had given a good condition. They are afraid of occupational problem if imigrate to Nongjok. They want the government to provide the land for a long rent.

ภาควิชา..... เกษการ.....

สาขาวิชา..... -.....

ปีการศึกษา..... 2536.....

ลายมือชื่อนิสิต..... นางสาว ดารามาส.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยดี เนื่องจากความกรุณาของบุคคลหลายท่าน เช่น ท่านรองศาสตราจารย์ประกายกัทร นิยม อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่ได้ให้คำแนะนำปรึกษา และชี้แนะแนวทางในการจัดเก็บข้อมูลซึ่งเป็นเรื่องที่ยากมากจนสำเร็จ และได้ให้ข้อคิดอันเป็นประโยชน์แก่งานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มากมาย, ท่านอาจารย์ ดร. พนิชา สังข์เพ็ชร ซึ่งช่วยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจด้วยคอมพิวเตอร์จนสำเร็จ และได้ให้คำปรึกษาอันเป็นประโยชน์อีกมาก ท่านอาจารย์อรจิตต์ บำรุงสกุลสวัสดิ์ ซึ่งได้ให้ข้อมูลและคำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องนโยบายของรัฐ, พี่น้องในองค์กรเอกชนทั้ง 10 แห่ง คือ มูลนิธิพัฒนาที่อยู่อาศัย, มูลนิธิเด็ก, มูลนิธิศึกษาเอเชีย, สมาคมร่วมกันสร้าง, กลุ่มเพื่อนร่วมงาน, กลุ่มสื่อก้าวหน้า, ศูนย์อบรมพัฒนาคนจนเมือง, โครงการสร้างสรรค์และพัฒนาชุมชน, ชมรมศึกษาปัญหาแหล่งเสื่อมโทรมและชมรมศึกษาปัญหาชาวเขามหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ได้เห็นดีเห็นชอบร่วมกันในการสำรวจข้อมูลเป็นเวลากว่า 3 เดือน

ผู้ทำวิทยานิพนธ์ขอแสดงความขอบพระคุณอย่างสูงต่อทุกท่าน ที่ได้กล่าวนามมาแล้วข้างต้น และท่านที่มีได้กล่าวนามอีกมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งพี่น้องในองค์กรเอกชนทั้ง 10 ดังกล่าวข้างต้น ซึ่งมีส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ไว้ ณ ที่นี้ด้วย ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อคุณแม่ซึ่งได้ให้กำลังใจมาโดยตลอด รวมทั้งคุณทิพวัลย์ ดารามาศ ซึ่งช่วยเป็นกำลังใจ ให้คำแนะนำ และช่วยจัดทำรูปเล่มจนสำเร็จ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทรงเดช ดารามาศ

17 เมษายน 2537

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	3
ข้อจำกัดในการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
ข้อมูลซึ่งเคยมีผู้สำรวจเกี่ยวกับบ้านใต้สะพาน.....	5
หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับบ้านใต้สะพาน.....	14
การปรับปรุงชุมชนแออัดที่ผ่านมาในอดีต.....	25
แนวนโยบายของรัฐต่อปัญหาบ้านใต้สะพาน.....	37
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	45
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	45
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	45
การรวบรวมข้อมูล.....	46
ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม.....	46
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	50

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	141
สรุปผลการวิจัย.....	142
การอภิปรายผลการวิจัย.....	157
ข้อเสนอแนะ.....	165
เอกสารอ้างอิงและบรรณานุกรม.....	166
ภาคผนวก.....	167
ภาคผนวก ก. แบบสัมภาษณ์.....	168
ภาคผนวก ข. ภาพถ่าย.....	178
ประวัติผู้วิจัย.....	214

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. ข้อมูลการสำรวจชุมชนแออัดใต้สะพาน ปี 2532.....	7
2. ข้อมูลการสำรวจชุมชนแออัดใต้สะพาน ปี 2533.....	10
3. เขตที่ตั้ง ชื่อสะพาน ชื่อคลอง ชื่อถนน จำนวนครอบครัว จำนวนบ้าน จำนวนคน.....	85
4. เพศ.....	90
5. เชื้อชาติ.....	90
6. สัญชาติ.....	91
7. ศาสนา.....	91
8. ระดับการศึกษา.....	92
9. สถานภาพ.....	92
10. ความสัมพันธ์.....	93
11. การมีสูติบัตร.....	93
12. การมีบัตรประชาชน.....	94
13. การมีชื่อในทะเบียนบ้าน.....	94
14. ช่วงอายุ.....	95
15. การมีรายได้.....	96
16. อาชีพ.....	96
17. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว.....	97
18. รายจ่ายต่อเดือนของครอบครัว.....	98
19. ความสมดุลย์ของรายได้/รายจ่าย.....	98
20. รายจ่ายหลักของครอบครัว.....	99
21. วิธีการเก็บออมเงิน.....	99
22. จำนวนเงินที่ฝากธนาคาร.....	100
23. จำนวนเงินที่เล่นแชร์.....	100

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
24. จำนวนเงินที่เป็นสมาชิกพัฒนาปณิกจ.....	101
25. จำนวนเงินที่เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์.....	101
26. การมีหนี้สิน.....	102
27. แหล่งเงินกู้ยืม.....	102
28. การมีสิ่งอำนวยความสะดวก.....	103
29. สถานที่ทำงาน.....	104
30. ระยะเวลาในการเดินทางจากที่พัก-ที่ทำงานหรือโรงเรียน..	106
31. ระยะทางในการเดินทางจากที่พัก-ที่ทำงานหรือโรงเรียน...	106
32. พาหนะที่ใช้ในการเดินทางจากที่พัก-ที่ทำงานหรือโรงเรียน..	107
33. ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไป-กลับระหว่างที่พัก-ที่ทำงาน หรือโรงเรียน.....	108
34. การใช้น้ำภายในบ้าน.....	109
35. การใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน.....	110
36. สถานที่ทิ้งขยะประจำ.....	110
37. การถ่ายอุจจาระปัสสาวะ.....	111
38. การรักษาพยาบาล.....	112
39. การร่วมกันทำกิจกรรมในชุมชน.....	113
40. การรับรู้ข่าวสารเรื่องบ้านใต้สะพานแห่งอื่น.....	114
41. ปัญหาต่างๆที่พบ.....	114
42. การทำประโยชน์ให้สังคม.....	115
43. การช่วยเหลือจากองค์กรต่างๆ.....	116
44. หน่วยงานของรัฐที่เข้ามาช่วยเหลือ.....	116
45. ความช่วยเหลือที่ได้รับจากรัฐ.....	117
46. หน่วยงานของเอกชนที่เข้ามาช่วยเหลือ.....	117
47. ความช่วยเหลือที่ได้รับจากเอกชน.....	118

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
48. ภูมิลาเนาเดิมของผู้อยู่อาศัยในบ้านใต้สะพาน.....	119
49. จำนวนครั้งในการโยกย้ายที่อยู่อาศัยนับตั้งแต่เข้ามาอยู่ใน กทม. จนถึงเมื่อมาอยู่บ้านใต้สะพาน.....	119
50. ที่อยู่อาศัยก่อนย้ายเข้ามาอยู่ที่บ้านใต้สะพาน.....	120
51. สาเหตุที่ย้ายเข้ามาอยู่บ้านใต้สะพาน.....	120
52. ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในบ้านใต้สะพาน.....	121
53. จำนวนครั้งในการถูกไล่หรือ ก่อนมาอยู่บ้านใต้สะพาน.....	121
54. ผู้ที่มาไล่หรือ.....	122
55. สถานที่ที่ถูกไล่หรือ.....	122
56. สาเหตุที่ไล่หรือ.....	123
57. จำนวนครั้งในการถูกไล่หรือ ตั้งแต่มาอยู่บ้านใต้สะพาน.....	124
58. หน่วยงานที่มาไล่หรือ.....	124
59. เหตุผลที่ต้องไล่หรือ.....	125
60. การรับทราบเรื่องการถูกรื้อหรือย้าย.....	126
61. การรับทราบเรื่องหน่วยงานที่จะมารื้อหรือย้าย.....	127
62. หน่วยงานที่ทราบว่า จะมารื้อหรือย้าย.....	127
63. ความคิดเห็นในเรื่องการมีสิทธิอาศัยอยู่ในบ้านใต้สะพาน....	128
64. ความคิดเห็นในเรื่องความต้องการที่จะอยู่อาศัยใน บ้านใต้สะพาน.....	128
65. วิธีการดำเนินการถ้าถูกรื้อหรือย้าย.....	129
66. สถานที่อยู่ใหม่ถ้าถูกรื้อหรือย้าย.....	130
67. ปัญหาที่คิดว่าจะเกิดขึ้นหากต้องย้ายไปอยู่ที่เขตหนองจอก....	130
68. การแก้ปัญหาของรัฐในเรื่องที่อยู่อาศัยที่ต้องการ.....	131
69. ความช่วยเหลือจากรัฐที่ต้องการ.....	132
70. เพลิดเพลิน.....	133

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
71. การศึกษา/อาชีพ.....	134
72. อายุ/อาชีพ.....	136
73. รายได้/รายจ่าย.....	138
74. รายได้/วิธีเก็บออม.....	140

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

	หน้า
แผนภูมิที่ 1	แผนภูมิส่วนราชการของกรุงเทพมหานคร..... 16
แผนภูมิที่ 2	แผนภูมิการแบ่งส่วนงานการเคหะแห่งชาติ..... 21
แผนที่ 1	ที่ตั้งบ้านใต้สะพานในเขตกรุงเทพมหานคร..... 55
ภาพที่ 1	ทัศนียภาพสะพานพระราม 9 ถนนพระรามที่ 9..... 179
ภาพที่ 2	ทัศนียภาพสะพานพระราม 9 ถนนพระรามที่ 9..... 180
ภาพที่ 3	ทัศนียภาพสะพานพระราม 9 ถนนพระรามที่ 9..... 181
ภาพที่ 4	ทัศนียภาพสะพานดาวคนองใน ถนนราชบุรีบูรณะ..... 182
ภาพที่ 5	ทัศนียภาพสะพานดาวคนองนอก ถนนสุขสวัสดิ์..... 183
ภาพที่ 6	ทัศนียภาพสะพานดาวคนองนอก ถนนสุขสวัสดิ์..... 184
ภาพที่ 7	ทัศนียภาพสะพานสะพานโกบือ ถนนรัชดา-ท่าพระ..... 185
ภาพที่ 8	ทัศนียภาพสะพานบางปะแก้วใน ถนนราชบุรีบูรณะ..... 186
ภาพที่ 9	ทัศนียภาพสะพานบางปะแก้วใน ถนนราชบุรีบูรณะ..... 187
ภาพที่ 10	ทัศนียภาพสะพานบางปะแก้วใน ถนนราชบุรีบูรณะ..... 187
ภาพที่ 11	ลักษณะทางกายภาพแสดงผนัง หลังคา..... 188
ภาพที่ 12	ลักษณะทางกายภาพแสดงหลังคา ผนัง..... 188
ภาพที่ 13	ลักษณะทางกายภาพแสดงตัวบ้าน ระเบียงหน้าบ้าน..... 189
ภาพที่ 14	ลักษณะทางกายภาพแสดงส่วนครัว..... 189
ภาพที่ 15	ลักษณะทางกายภาพแสดงความสูงจากพื้นบ้านถึงเพดาน..... 190
ภาพที่ 16	ลักษณะทางกายภาพแสดงทางเดินเท้าในชุมชน..... 190
ภาพที่ 17	ลักษณะทางกายภาพแสดงประตูทางเข้าบ้าน..... 191
ภาพที่ 18	ลักษณะทางกายภาพแสดงประตูทางเข้าบ้าน..... 191
ภาพที่ 19	ลักษณะทางกายภาพแสดงหลังคา พื้นบ้าน เสา ตง คาน... 192
ภาพที่ 20	ลักษณะทางกายภาพแสดงผนัง..... 192
ภาพที่ 21	ลักษณะทางกายภาพแสดงบ้านไม่มีผนัง หลังคา..... 193

สารบัญภาพ (ต่อ)

		หน้า
ภาพที่ 22	ลักษณะทางกายภาพแสดงบ้านไม่มีผนัง หลังคา.....	193
ภาพที่ 23	อาชีพค้าขายเล็กน้อยในชุมชน.....	194
ภาพที่ 24	อาชีพค้าขายเล็กน้อยในชุมชน.....	194
ภาพที่ 25	อาชีพรับซื้อของเก่า.....	195
ภาพที่ 26	อาชีพเก็บเศษขยะไปขาย.....	195
ภาพที่ 27	อาชีพร้อยพวงมาลัย.....	196
ภาพที่ 28	อาชีพเก็บเศษค้าขายไปขาย.....	196
ภาพที่ 29	อาชีพขายพวงมาลัย.....	197
ภาพที่ 30	อาชีพขายถั่วต้ม.....	197
ภาพที่ 31	อาชีพประดิษฐ์ดอกไม้พลาสติก.....	198
ภาพที่ 32	อาชีพค้าขายเล็กน้อยนอกชุมชน.....	198
ภาพที่ 33	ทรัพย์สินที่มีในครอบครอง.....	199
ภาพที่ 34	ทรัพย์สินที่มีในครอบครอง.....	199
ภาพที่ 35	ทรัพย์สินที่มีในครอบครอง.....	199
ภาพที่ 36	สภาพความเป็นอยู่แสดงแหล่งบันเทิง.....	200
ภาพที่ 37	สภาพความเป็นอยู่แสดงมุมรับประทานอาหาร.....	200
ภาพที่ 38	สภาพความเป็นอยู่แสดงมุมสนทนา.....	201
ภาพที่ 39	สภาพความเป็นอยู่แสดงมุมพักผ่อน.....	201
ภาพที่ 40	สภาพความเป็นอยู่แสดงมุมพักผ่อนข้างสะพาน.....	202
ภาพที่ 41	สภาพความเป็นอยู่แสดงมุมพักผ่อนใต้สะพาน.....	202
ภาพที่ 42	เครื่องมือในการประกอบอาชีพ.....	203
ภาพที่ 43	เครื่องมือในการประกอบอาชีพ.....	203
ภาพที่ 44	เครื่องมือในการประกอบอาชีพ.....	203
ภาพที่ 45	ที่เก็บเครื่องมือในการประกอบอาชีพ.....	204
ภาพที่ 46	ที่เก็บเครื่องมือในการประกอบอาชีพ.....	204

สารบัญภาพ (ต่อ)

		หน้า
ภาพที่ 47	ที่เก็บของที่หามาได้ก่อนนำไปขาย.....	205
ภาพที่ 48	ที่เก็บของที่หามาได้ก่อนนำไปขาย.....	205
ภาพที่ 49	การใช้น้ำแสดงประปาหยอดเหรียญ.....	206
ภาพที่ 50	การใช้น้ำแสดงการชื้อน้ำใส่ถัง.....	206
ภาพที่ 51	การใช้น้ำแสดงการต่อมิเตอร์จากท่อเมนประปา.....	207
ภาพที่ 52	การใช้น้ำแสดงการรองน้ำประปาที่แตกจากท่อ.....	207
ภาพที่ 53	การใช้น้ำแสดงการใช้น้ำคลอง.....	208
ภาพที่ 54	การใช้น้ำแสดงการใช้น้ำคลอง.....	208
ภาพที่ 55	ห้องสุขาใต้สะพานแบบมีหัวส้วมนั่งยอง มีบ่อเกราะบ่อซึม...	209
ภาพที่ 56	ห้องสุขาใต้สะพาน.....	209
ภาพที่ 57	ห้องสุขาแบบมีหัวส้วมนั่งยองแต่ไม่มีบ่อเกราะบ่อซึม.....	210
ภาพที่ 58	ห้องสุขา.....	210
ภาพที่ 59	ห้องน้ำแบบเปิดโล่งริมสะพาน.....	211
ภาพที่ 60	ห้องสุขาวัดราชนครินทร์.....	211
ภาพที่ 61	ห้องสุขาแบบปล่อยลงลำคลองโดยตรง.....	212
ภาพที่ 62	ห้องสุขาแบบปล่อยลงลำคลองโดยตรง.....	212
ภาพที่ 63	ห้องสุขาแบบปล่อยลงลำคลองโดยตรง.....	213
ภาพที่ 64	ห้องสุขาแบบปล่อยลงลำคลองโดยตรง.....	213

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย